

CONVENIO DE COLABORACIÓN ENTRE A CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN E UNIVERSIDADE DA XUNTA DE GALICIA E A DIOCESE DE OURENSE PARA A POSTA A DISPOSICIÓN DOS TERREOS E INMOBLES NECESARIOS PARA A EXECUCIÓN DAS ACTUACIÓNS DE CONSERVACIÓN E RESTAURACIÓN DOS INMOBLES ECLESIASTICOS INCLUÍDOS NO ANEXO DE INTERVENCIÓNS VINCULADAS AO PRESENTE CONVENIO.

Ourense, **09 AGO. 2021**

REUNIDOS

Dunha parte, D. Román Rodríguez González, actuando en representación da Consellería de Cultura, Educación e Universidade, en virtude do seu cargo de conselleiro, en exercicio das facultades que lle confire o artigo 34 da Lei 1/1983, de 22 de febreiro, reguladora da Xunta e da súa Presidencia, así como o artigo 2º da Resolución de 8 de abril de 1991, pola que se fai público o acordo do Consello da Xunta de Galicia de 27 de marzo de 1991 sobre convenios de cooperación con outros entes públicos e de colaboración con particulares.

Doutra, Sr. D. Leonardo Lemos Montanet, actuando en representación da Diocese de Ourense, en virtude da súa condición de bispo, titular e responsable da diocese.

Todas as partes teñen plena capacidade para levar adiante o presente convenio de cooperación e por tanto,

EXPOÑEN

Primeiro: Que a Xunta de Galicia asume a xestión das funcións sobre o patrimonio cultural en virtude do Real decreto 2434/1982, do 24 de xullo, sobre traspaso de funcións do Estado á Comunidade Autónoma de Galicia en materia de cultura, de acordo co establecido no artigo 27.18 do Estatuto de Autonomía, en consonancia co estipulado no artigo 148.1.16 da Constitución Española, ámbito desenvolvido na Lei 5/2016, do 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia.

Segundo: Que conforme o artigo 4º do "*Convenio de Colaboración entre os bispos das dioceses que comprenden o territorio da Comunidade Autónoma de Galicia e a Xunta de Galicia, co fin de garantir a conservación e fomentar ou promover o enriquecemento do patrimonio artístico e documental da Igrexa*", formalizado polo "*Acordo marco entre a Xunta de Galicia e os bispos das dioceses que comprende o territorio da Comunidade Autónoma de Galicia*" asinado o 17 de abril de 1985, a Xunta de Galicia conforme as súas dotacións orzamentarias, asume o compromiso de contribuír ás necesidades de conservación, mellora e adecuada protección do patrimonio artístico e histórico propiedade da Igrexa Católica, así como de subvencionar ou dotar, no seu caso, os convenientes medios persoais e técnicos para a súa eficiente utilización pública.

Terceiro: Que a Consellería de Cultura, Educación e Universidade, dentro dos ámbitos da súa competencia, ten establecido un plan de investimentos a realizar co obxecto de conservar, restaurar e poñer en valor o patrimonio cultural de Galicia, colaborando así cos seus propietarios e xestores, que se comprometen a poñer a disposición da sociedade o seu patrimonio cultural e a mantelo e a utilizalo de forma axeitada para garantir a conservación dos valores culturais que xustificaron a súa protección.

Cuarto: Que a Igrexa Católica é a titular do seu patrimonio histórico, artístico e documental que se pon a servizo da sociedade, titularidade que, a tenor da Constitución Española e do Estatuto de Autonomía de Galicia e do resto da lexislación aplicable, a Xunta de Galicia recoñece, así como a súa natureza e finalidade

relixiosa e o uso relixioso dos mesmos que se desenvolve de forma compatible coa función cultural que posúe o devandito patrimonio.

Quinto: Que a Diocese de Ourense ten a facultade de poñer a disposición da Consellería de Cultura, Educación e Universidade os bens culturais que se relacionan no Anexo de Intervencións que acompaña ao presente convenio. Entre estes bens pódense atopar edificios, retablos, pinturas murais e outros bens artísticos de natureza inmoble, posuidores de valor cultural e protexidos ao seren considerados de interese relevante para a permanencia e a identidade da cultura galega a través do tempo.

Por todo o exposto, as partes acordan subscribir un convenio de colaboración baseado nas seguintes

CLÁUSULAS

Primeira.- Obxecto do Convenio

O obxecto do presente convenio de colaboración é regular as bases de colaboración entre a Xunta de Galicia, a través da súa Consellería de Cultura, Educación e Universidade, e a Diocese de Ourense para a **posta a disposición dos terreos e inmobles necesarios para a execución das actuacións de conservación e restauración dos inmobles eclesiásticos incluídos no anexo de intervencións vinculadas ao presente convenio.**

Para o desenvolvemento deste proxecto non é posible promover a concorrencia pública, xa que o estado de deterioro progresivo dos inmobles incluídos no listado de actuacións do presente convenio podería afectar aos elementos construtivos, estruturais ou funcionais dos inmobles ou as decoracións, policromías, capas de preparación ou soporte e estruturas dos bens artísticos, polo que é necesario a realización das actuacións descritas no anexo de intervencións e así evitar a perda destes bens integrantes do patrimonio cultural de Galicia. Por outra banda, as intervencións obxecto do presente convenio están incluídas no *Plan estratéxico para a protección e conservación do patrimonio cultural de Galicia* da Dirección Xeral do Patrimonio Cultural, dentro do obxectivo operativo *Conservar o patrimonio cultural galego*, que inclúe actuacións en catedrais, mosteiros, conventos, abadías, igrexas e patrimonio eclesiástico galego.

No Anexo de Intervencións que forma parte do presente convenio recóllese de forma ordenada a relación de inmobles sobre os que se ten previsto actuar, identificándoos e indicando para cada un deles o seu réxime de protección e o obxecto da actuación que se pretende desenvolver, así como os datos representativos do proxecto de restauración e obras para as que se acorda a posta a disposición dos terreos e inmobles.

Segunda.- Obrigas da Consellería de Cultura, Educación e Universidade.

A Consellería de Cultura, Educación e Universidade da Xunta de Galicia, dentro das liñas de actuación que en materia de protección, conservación e posta en valor do patrimonio cultural, están sinaladas no seu programa de obxectivos, realizará as actuacións relacionadas no Anexo de Intervencións do presente Convenio, ou das sucesivas addendas, con cargo aos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma, en función das súas dispoñibilidades económicas e mediante a tramitación dos instrumentos xurídicos oportunos.

A Consellería de Cultura, Educación e Universidade, conforme á lexislación de aplicación e á tramitación e procedementos establecidos para a contratación polas administración públicas, supervisará e aprobará os proxectos e contratará as obras e servizos relacionados no Anexo de Intervencións do presente convenio.

A Consellería de Cultura, Educación e Universidade a través dos seus servizos técnicos e dos profesionais alleos contratados para realizar a dirección facultativa dos traballos, realizará o seguimento das obras e o control económico e técnico das mesmas.

A relación de obras recollidas no anexo así como a relación de inmobles eclesiásticos que van a ser obxecto das intervencións poden ser obxecto de modificación ao longo do período de vixencia do presente convenio, incorporando novos edificios, bens e intervencións ou retirando os xa incorporados nos que non sexa posible chegar a formalizar a contratación das obras. Estas variacións do listado incluído no Anexo de Intervencións serán recollidas en sucesivas addendas ao presente convenio que teñan por obxecto a actualización da lista de intervencións previstas ao abeiro do mesmo.

Para aqueles inmobles que se retiren do Anexo de Intervencións, a posta a disposición de terreos e inmobles necesarios para a execución da obra realizada polo titular do ben a favor da Consellería de Cultura, Educación e Universidade quedará sen efecto, non asumindo por isto a consellería ningún outro compromiso ou responsabilidade ante o propietario.

Terceira.- Obrigas da Diocese de Ourense

Pola súa banda, a Diocese de Ourense comprométese a autorizar a plena e libre dispoñibilidade dos terreos e inmobles necesarios a favor da Consellería de Cultura, Educación e Universidade para que esta poida acometer a execución das actuacións obxecto do presente convenio.

Unha vez rematadas as obras, a entidade titular asumirá a xestión, mantemento e conservación dos inmobles dos que sexa titular. Para estes efectos, unha vez recibidas as obras pola Consellería de Cultura, Educación e Universidade, poñerá no seu coñecemento, entendéndose que a citada comunicación determina o nacemento das obrigas previstas nesta cláusula.

Cuarta.- Comisión Paritaria

Coa finalidade de asegurar o cumprimento do presente convenio, créase unha comisión mixta de seguimento e control, integrada por dous membros de cada unha das partes. Esta comisión será a encargada de solucionar as controversias que se poidan suscitar na interpretación do convenio.

Quinta.- Resolución

O presente convenio resolverase polo incumprimento total ou parcial dalgunha das cláusulas que o regulan.

Sexta.- Vixencia

O presente convenio entrará en vigor o día da súa sinatura e estará vixente ata a completa finalización das obras a realizar sobre os inmobles obxecto da posta a disposición. En calquera caso, a duración do presente convenio será determinada e non superior aos catro anos, salvo que normativamente se prevea un prazo superior, de acordo co artigo 49.1 da Lei 40/2015, de 1 de outubro, de Réxime Xurídico do Sector Público.

Sétima: Publicidade

As partes asinantes deberán cumprir coas obrigas derivadas da entrada en vigor da Lei 1/2016, do 18 de xaneiro, de transparencia e bo goberno. Para tal fin, as partes aceptan que o texto do convenio se publique no Portal de Transparencia e Goberno Aberto da Xunta de Galicia incluíndo os datos identificativos das persoas asinantes.

Asemade procederáse á inscrición do convenio no Rexistro de Convenios, de conformidade co establecido no artigo 5 do Decreto 126/2006, do 20 de xullo, polo que se regula o Rexistro de Convenios da Xunta de Galicia.

Oitava.- Notificación electrónica

Segundo o artigo 14,2 da Lei 39/2015, do 1 de outubro, do procedemento administrativo común das Administracións Públicas, os colectivos que están obrigados a relacionarse a través de medios electrónicos coas administracións públicas, e polo tanto, a recibir notificacións por canles electrónicas son: as persoas xurídicas, as entidades sen personalidade xurídica, os colexios profesionais, os que representen un interesado que estea obrigados a relacionarse electronicamente coa Administración e, os empregados das administracións públicas para os trámites que realicen con elas por razón da súa condición de empregado público.

As notificacións realizaranse só por medios electrónicos a través do Sistema de Notificación Electrónica de Galicia Notifica, <https://notifica.xunta.gal>. Para poder acceder a unha notificación electrónica, o interesado deberá contar cun certificado electrónico asociado ao NIF que figure como destinatario da notificación (persoa física ou xurídica). Así mesmo, o interesado pode autorizar a calquera outra persoa a acceder ao contido das súas notificacións.

Novena.- Réxime xurídico

Este convenio ten natureza administrativa. As cuestións litixiosas xurdidas da aplicación do presente convenio, e non resoltas en vía administrativa, serán resoltas pola xurisdición contencioso-administrativa.

E en proba de conformidade cos termos do presente convenio, as partes comparecentes asínano e rubricano por duplicado exemplar no lugar e data expresados.

O conselleiro de Cultura, Educación e Universidade,   O bispo da Diocese de Ourense

Román Rodríguez González

Leonardo Lemos Montañet

ANEXO 1 DE ACTUACIÓNS VINCULADAS AO CONVENIO DE COLABORACIÓN ENTRE A CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN E UNIVERSIDADE E A DIOCESE DE OURENSE

BEN: Igrexa de san Pedro de Moreiras	
SITUACIÓN: Lugar de Moreiras, 32920 Toén (Ourense)	
PROTECCIÓN: Edificio protexido polo seu valor cultural ao ser un ben pertencente ao Catálogo do Patrimonio Cultural de Galicia segundo o que establece o artigo 30 da Lei 5/2016, do 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia por estar incluído no Catálogo do Plan Xeral de Ordenación Municipal de Toén, aprobado definitivamente con data do 30.06.2003 (BOP do 23.07.2003) coa ficha número 5. A igrexa tamén está recollida no Catálogo do Plan Básico Autonómico coa clave 32081_27724.	
ACTUACIÓN: Restauración das cubertas das naves do cruceiro da igrexa de san Pedro de Moreiras, Toén. (exp: SAR-2020-068)	
INVERSIÓN ESTIMADA: 119.645,57 € (IVE incluído)	PRAZO DE EXECUCIÓN ESTIMADO: 4 meses

DESCRICIÓN:
<p>A igrexa atópase nun pequeno núcleo rural afastado polo oeste do núcleo principal de Moreiras. O edificio esta rodeado dun muro que pecha tamén o camposanto.</p> <p>A igrexa ten planta de cruz latina e conserva nos seus muros restos románicos. No cruceiro ten un corpo elevado que é posible que sexa do século XIX rematado cunha cuberta a catro augas. O presbiterio é mais elevado que a nave que ten cuberta a dúas augas. Ten muros de fábrica isódoma, fachada con decoración barroca rematada por dous torres desiguais de traza renacentista e porta alintelada acompañada con dous pares de columnas exentas.</p> <p>Tamén destaca a súa varanda de pedra que remata o primeiro corpo da fachada e dúas torres con remate piramidal na norte e cúpula na sur.</p> <p>No interior destaca o retablo gótico con pezas de imaxinería de gran valor artístico. O altar maior é do século XVI presidido pola imaxe da Purísima.</p>

XUSTIFICACIÓN DA INTERVENCIÓN:
<p>No ano 2020 a DXPC promoveu neste inmovible as obras de restauración da cuberta da nave da igrexa. Durante a execución destas a dirección facultativa redactou un informe valorativo onde se describía tanto o mal estado dos encontros entre a nave principal e as naves do cruceiro coma a execución defectuosa da estrutura soporte e a podremia que afecta aos elementos estruturais de madeira.</p> <p>A patoloxía detectada pódese resumir en:</p> <ul style="list-style-type: none">
- deterioración do sistema estrutural da cuberta das naves do cruceiro (vigas, correas e enlatado)
- mala calidade construtiva dos encontros desta cuberta coa da nave principalmente
- presenza de elementos de fibrocemento con amianto
- humidade de capilaridade importante no interior da igrexa como consecuencia dun nivel freático elevado entre outros factores
- filtracións no paso de conexión entre as torres barrocas que poderían afectar nun futuro aos apoios da estrutura de cuberta.

ACTUACIÓNS PROPOSTAS:

Para atallar as necesidades descritas acometeranse os traballos precisos que acaden o fin proposto e permitan a recuperación do ben cultural. Estes traballos resúmense en:

- desmontaxe da cuberta existente (tella, fibrocemento, restreis, enlatado e estrutura de madeira)
- limpeza e consolidación da coroación dos muros
- montaxe do entramado estrutural en madeira laminada de abeto GL24h
- colocación de panel illante tipo "sándwich" con lámina impermeable e transpirable
- colocación de tella cerámica curva sobre placas de fibrocemento
- execución canlóns, baixantes, remates e encontros de zinc
- execución de drenaxe perimetral
- limpeza e retirada do revestimento de morteiro existente
- impermeabilización do paso entre as torres para protexer a estrutura de madeira da cuberta.

BEN: Igrexa de Macendo (parroquial de santa María)
SITUACIÓN: Tallón, Macendo, Castrelo de Miño (Ourense)
PROTECCIÓN: Edificio protexido polo seu valor cultural ao ser un ben pertencente ao Catálogo do Patrimonio Cultural de Galicia segundo o que establece o artigo 30 da Lei 5/2016, do 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia por estar incluído no Catálogo do Plan Básico Autonómico coa clave 32022_21851.

ACTUACIÓN: Restauración do retablo maior da igrexa de santa María de Macendo, Castrelo Miño, Ourense (exp: SAR-2021-0113)	
INVERSIÓN ESTIMADA: 40.000,00 € (IVE incluído)	PRAZO DE EXECUCIÓN ESTIMADO: 4 meses

DESCRICIÓN: <p>Retablo barroco composto por tres rúas, dous corpos e ático. O sotobanco presenta dúas portas de acceso situando o sagrario na zona central.</p> <p>O corpo principal está constituído por unha fornela central abucinada de grandes dimensións, que acolle unha imaxe de vestir da Virxe do Carme entre dúas columnas salomónicas decoradas con motivos vexetais e cabezas de anxos alados. Está dividido por catro columnas formadas por unha parte inferior de sección cilíndrica, un elemento central ovoide e unha columna de éntase pronunciado. Estes elementos dividen en tres rúas o antedito corpo e acolle as imaxes da Virxe de Fátima, san Roque, santa Rita e santo Antón.</p> <p>O segundo corpo de menores dimensións atópase igualmente dividido en tres rúas por columnas de fuste cilíndrico e capiteis de tipo corintio. Ocupa a rúa central a imaxe da Virxe co Neno e as laterais sendas ménsulas coas súas imaxes correspondentes.</p> <p>O ático divídese igualmente en tres rúas separadas por columnas de características similares ás do corpo central cunha fornela central e ménsulas laterais con diferentes imaxes.</p> <p>As imaxes correspondentes ao segundo corpo e ao ático semellan da mesma época que o retablo (século XVIII). As imaxes do corpo principal, concretamente o san Roque e o santo Antón, parecen estar repolicromadas pero tamén poderían ser de época barroca. As imaxes da Virxe de Fátima, santa Rita e a Virxe do Carme resultan máis difíciles de situar cronoloxicamente.</p> <p>O conxunto do retablo presenta unha policromía a base de tons vermellos, azuis e verdes con presenza de marmoreados e zonas con dourados.</p> <p>O conxunto do sagrario é de época posterior.</p>
--

XUSTIFICACIÓN DA INTERVENCIÓN: <p>O principal factor de alteración do conxunto radica na falta de adhesión da policromía ao soporte líneo, tanto a nivel de preparación como de policromía, que ocasiona numerosos desprendementos e perdas desta. Por esta razón o conxunto presenta múltiples lagoas nestas zonas que dificultan a lectura da obra a nivel cromático. Nas imaxes do ático esta problemática é extremadamente grave ata o punto de presentar faltas de policromía que afectan ao 90% da súa superficie.</p> <p>En xeral o retablo presenta un verniz con oxidación debido ao paso do tempo o que provoca unha alteración na visión e apreciación correcta das cores da policromía, así como acumulación de sucidade en superficie.</p> <p>É preciso a comprobación do estado de conservación do soporte pola traseira do retablo e das ancoraxes ao muro que aseguran a estabilidade do conxunto, así como o alcance de posibles ataques de insectos xilófagos (farase unha valoración precisa desta situación e do sistema estrutural cando se dispoña dos medios auxiliares correspondentes).</p>

ACTUACIÓNS PROPOSTAS:

Para atallar as necesidades descritas acometeranse os traballos precisos que acaden o fin proposto e permitan a recuperación do ben cultural. Estes traballos resúmense en:

- redacción de proxecto de restauración
- limpeza en seco
- desinsectación
- consolidación
- fixación da policromía
- limpeza química
- reintegración formal e cromática
- restauración de tallas
- redacción de memoria final

